
Starptautiskās tirdzniecības komiteja

2023/0397(COD)

24.1.2024

ATZINUMA PROJEKTS

Sniegusi Starptautiskās tirdzniecības komiteja

Ārlietu komitejai un Budžeta komitejai

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu (COM(2023)0692 – C9-0408/2023 – 2023/0397(COD))

Atzinuma sagatavotājs: *Helmut Scholz*

PA_Legam

ĪSS PAMATOJUMS

Eiropas Savienība ir izstrādājusi visaptverošu politiku šādu Rietumbalkānu valstu pakāpeniskas pievienošanās atbalstam: Albānija, Bosnija un Hercegovina, Kosova, Melnkalne, Ziemeļmaķedonija un Serbija. Šā procesa mērķis ir veicināt demokrātisku, ekonomisku un sociālu progresu valstīs, kas vēlas pievienoties ES, tādējādi veicinot ciešāku sadarbību un stabilitāti Eiropā.

Eiropas Savienība, tāpat kā attiecīgās valstis, ir pilnībā pārliecināta par Rietumbalkānu valstu Eiropas perspektīvu, mūsu ciešajām kultūras, vēsturiskajām un ģeogrāfiskajām saitēm un mūsu sadarbību vairākās svarīgās jomās.

Rietumbalkāni ir īpaši pakļauti neseno krīzēm, piemēram, Covid-19, ievērojama skaita jauniešu migrācijai un ekonomiskajām grūtībām, ko saasināja Krievijas agresija Ukrainā. Rietumbalkānu iedzīvotāju pirktpēja ir no vienas trešdaļas līdz pusei no vidējās pirktpējas Eiropas Savienībā.

Atzinuma sagatavotājs atbalsta 2023. gada 13. decembrī notikušā ES un Rietumbalkānu samita secinājumus. Eiropas Savienība vēlreiz apstiprināja nepārprotamu apņemšanos attiecībā uz Rietumbalkānu pievienošanu Eiropas Savienībai nākotnē un prasīja paātrināt procesu, pamatojoties uz kopīgām demokrātijas un tiesiskuma vērtībām, partneru veiktām ticamām reformām un taisnīgiem nosacījumiem.

Lai stiprinātu šo apņemšanos, ES sniedz būtisku palīdzību un finansiālu atbalstu reģionam. Tādējādi var notikt pakāpeniska integrācija vienotajā tirgū, pirms kuras ir jānotiek ciešai sadarbībai, Eiropas atbalstam un reģionālajai integrācijai (kā sagatavošanas pasākumiem). Arī mūsu tirdzniecības un tirdzniecisko attiecību uzlabošana būs viens no galvenajiem šo kopīgo centienu izdošanās veicinātājiem nākotnē.

Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānisms būtiski palielinās finansiālo palīdzību. Mehānisma finansējums atbalstīs reformu programmas Rietumbalkānos, galveno uzmanību pievēršot sociālekonomiskām un fundamentālām reformām, tostarp tiesiskumam un mērķtiecīgām investīcijām.

Mehānisma resursi 2024.–2027. gadam sasniegs 6 miljardus EUR divu veidu atbalstam: 2 miljardi EUR neatmaksājama atbalsta veidā un 4 miljardi EUR koncesijas aizdevumu veidā, ko piešķir Eiropas Savienība. Atzinuma sagatavotājs atzinīgi vērtē šo finansiālo apņemšanos, bet būtu atbalstījis neatmaksājamā atbalsta palielinājumu un elastību attiecībā uz aizdevumu piešķiršanas nosacījumiem.

Komisijas priekšlikumā ir iekļauti stingri nosacījumi, kas paredz, ka līdzekļu piešķiršana ir atkarīga no iepriekš apstiprinātajās reformu programmās izklāstīto mērķu sasniegšanas. Atzinuma sagatavotājs uzskata, ka šādai pieejai ir vajadzīga liela elastība un jāņem vērā neseno krīzes, kas joprojām ietekmē Rietumbalkānu valstis. Atzinuma sagatavotājs arī uzstāj, ka šis mērķis ir jāpakārto sociālo un darba apstākļu uzlabošanai, ilgtspējīgai attīstībai un cīņai pret nevienlīdzību, jo īpaši starp vīriešiem un sievietēm.

Visām investīcijām ir jāpalīdz sasniegt plašāku mērķi — palīdzēt reģionam pāriet uz zaļu, klimatneitrālu, noturīgu, digitālu un iekļaujošu ekonomiku. Atzinuma sagatavotājs uzstāj, ka

par prioritāti jānosaka mērķi, jo īpaši tie, kas saistīti ar mūsu kopīgajām vērtībām un kas vēl vairāk stiprinās paplašināšanās procesa pamatus. Tie ietver tiesiskumu, demokrātiju, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu, veicinot neatkarīgu tiesu sistēmu, cīņu pret krāpšanu, korupciju, organizēto noziedzību, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un krāpšanos ar nodokļiem, starptautisko tiesību ievērošanu, mediju un akadēmisko brīvību, kā arī pilsoniskajai sabiedrībai labvēlīgu vidi, ko var panākt ar sociālā dialoga un vīriešu un sieviešu līdztiesības veicināšanu, nediskrimināciju un iecietību, lai garantētu un stiprinātu minoritātēm piederošu personu tiesību ievērošanu.

Lai gan šai programmai būtu jānodrošina Rietumbalkānu valstu ekonomiku konverģence, saskaņojot to standartus ar Eiropas Savienības standartiem, mums ne tikai jātuvina mūsu ekonomikas, bet arī jāstiprina mūsu kultūras, izglītības, akadēmiskās, pētniecības un radošās partnerības. Atzinuma sagatavotājs ir pārliecināts, ka papildus mūsu ekonomiku stiprināšanai ir pieejams ievērojams potenciāls ciešākām attiecībām un lielākai savstarpējai sapratnei.

GROZĪJUMI

Starptautiskās tirdzniecības komiteja aicina par jautājumu atbildīgās Ārlietu komiteju un Budžeta komiteju ņemt vērā šādus grozījumus:

Grozījums Nr. 1

Regulas priekšlikums 12.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(12a) Mehānisma darbībā būtu jāatbalsta pašreizējie centieni samazināt ienākumu nevienlīdzību, lai veicinātu sociālo iekļaušanu un ilgtspējīgu ilgtermiņa izaugsmi.

Or. en

Grozījums Nr. 2

Regulas priekšlikums 12.b apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(12b) Mehānisma darbībā, ja iespējams, būtu jāatbalsta MVU, lai Rietumbalkānu valstīs varētu vēl vairāk

stiprināt savu rūpniecisko bāzi, cita starpā izmantojot tehnisko palīdzību un tehnoloģiju nodošanu.

Or. en

Grozījums Nr. 3

Regulas priekšlikums 13.a apsvērums (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

(13a) Šīs regulas īstenošanā būtu jāņem vērā un jāveicina darba tiesību ievērošana, piemēram, darba tiesību minimālie standarti, vienlīdzība, veselība un drošība darbā un nediskriminācija, kā arī sociālās aizsardzības un sociālā dialoga veicināšana, lai tos vēl vairāk saskaņotu ar ES noteikumiem un standartiem.

Or. en

Grozījums Nr. 4

Regulas priekšlikums 22. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

Lai mehānisms tiktu īstenots efektīvi, tostarp tiktu veicināta Rietumbalkānu labuma guvēju integrācija Eiropas vērtības ķēdēs, visu šā mehānisma ietvaros finansēto un iepirkto piegāžu un materiālu izcelsmei vajadzētu būt dalībvalstīs, labuma guvējos, Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu līgumslēdzējās pusēs vai valstīs, uz ko attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/947 I pielikums¹⁰ un Regulas (ES) 2021/1529 I pielikums, vai valstīs, kurām Komisija ir noteikusi savstarpēju piekļuvi ārējai palīdzībai labuma guvējos, izņemot gadījumu, kad piegādes un materiālus nevar ar saprātīgiem nosacījumiem iegūt

(22) Lai mehānisms tiktu īstenots efektīvi, tostarp tiktu veicināta Rietumbalkānu labuma guvēju integrācija Eiropas vērtības ķēdēs, visu šā mehānisma ietvaros finansēto un iepirkto piegāžu un materiālu izcelsmei vajadzētu būt dalībvalstīs, labuma guvējos, Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu līgumslēdzējās pusēs vai valstīs, uz ko attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/947¹⁰ I pielikums un Regulas (ES) 2021/1529 I pielikums, vai valstīs, kurām Komisija ir noteikusi savstarpēju piekļuvi ārējai palīdzībai labuma guvējos, izņemot gadījumu, kad piegādes un materiālus nevar ar saprātīgiem nosacījumiem iegūt nevienā no minētajām valstīm, ***un šādā***

nevienā no minētajām valstīm.

gadījumā iepirkumam būtu jāatbilst pašreizējiem un turpmākajiem ES noteikumiem par pienācīgu pārbaudi piegādes ķēdēs.

---

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”, groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

---

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu “Eiropa pasaulē”, groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

Or. en

Grozījums Nr. 5

Regulas priekšlikums

3. pants – 2. punkts – a apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

paātrināt labuma guvēju pāreju uz ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomiku, kas spēj izturēt konkurenciāla tirgus spiedienu, kuru rada Savienības vienotais tirgus, un pāreju uz stabilu investīciju vidi;

Grozījums

(a) paātrina labuma guvēju pāreju uz ilgtspējīgu, ***taisnīgu*** un iekļaujošu ekonomiku, kas spēj izturēt konkurenciāla tirgus spiedienu, kuru rada Savienības vienotais tirgus, un pāreju uz stabilu investīciju vidi;

Or. en

Grozījums Nr. 6

Regulas priekšlikums

3. pants – 2. punkts – g apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

veicināt inovāciju, īpaši mazos un vidējos uzņēmumos un tamdēļ, lai atbalstītu zaļo un digitālo pārkārtošanos;

Grozījums

(g) veicina inovāciju, īpaši mazos un vidējos uzņēmumos un tamdēļ, lai atbalstītu zaļo un digitālo pārkārtošanos, ***nodrošinot tehnisko palīdzību un***

Grozījums Nr. 7

Regulas priekšlikums

3. pants – 2. punkts – i apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

vēl vairāk nostiprināt paplašināšanās procesa pamatjautājumus, ieskaitot tiesiskumu, demokrātiju un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu, veicinot neatkarīgu tiesu varu, lielāku drošību, cīņu pret krāpšanu, korupciju, organizēto noziedzību, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, terorisma finansēšanu, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un krāpšanu nodokļu jomā; veicināt starptautisko tiesību ievērošanu; stiprināt mediju brīvību un akadēmisko brīvību un veicināt pilsoniskajai sabiedrībai labvēlīgu vidi; veicināt sociālo dialogu; veicināt dzimumu līdztiesību, nediskrimināciju un iecietību, lai nodrošinātu un stiprinātu pie minoritātēm piederīgo personu tiesību ievērošanu,

Grozījums

(i) vēl vairāk nostiprina paplašināšanās procesa pamatjautājumus, ieskaitot tiesiskumu, demokrātiju un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu, veicinot neatkarīgu tiesu varu, lielāku drošību, cīņu pret krāpšanu, korupciju, organizēto noziedzību, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, terorisma finansēšanu, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un krāpšanu nodokļu jomā; veicina starptautisko tiesību ievērošanu; stiprina mediju brīvību un akadēmisko brīvību un veicina pilsoniskajai sabiedrībai labvēlīgu vidi; veicina sociālo dialogu ***un darba tiesību aizsardzību; samazina ienākumu nevienlīdzību; novērš sociālo dempingu;*** veicina dzimumu līdztiesību, nediskrimināciju un iecietību, lai nodrošinātu un stiprinātu pie minoritātēm piederīgo personu tiesību ievērošanu,

Or. en

Grozījums Nr. 8

Regulas priekšlikums

4. pants – 4. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

Mehānisma ietvaros īstenotajās darbībās integrē šādus jautājumus — klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām, biodaudzveidība un vides aizsardzība, cilvēktiesības, demokrātija, dzimumu līdztiesība un attiecīgā gadījumā katastrofu riska mazināšana —, un tās atbalsta virzību uz ilgtspējīgas attīstības mērķiem, veicinot

Grozījums

4. Mehānisma darbībās integrē šādus jautājumus — klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām, biodaudzveidība un vides aizsardzība, cilvēktiesības ***un darba tiesības,*** demokrātija, dzimumu līdztiesība un attiecīgā gadījumā katastrofu riska mazināšana —, un tās atbalsta virzību uz

integrētu rīcību, kas var radīt papildu ieguvumus un ar ko var saskaņotā veidā sasniegt vairākus mērķus. Tajās nepieļauj balasta aktīvu rašanos un ievēro principus “nekaitēt” un “nevienu neatstāt novārtā”, kā arī ilgtspējas integrēšanas pieeju, kas ir Eiropas zaļā kursa pamatā.

ilgtspējīgas attīstības mērķiem, veicinot integrētu rīcību, kas var radīt papildu ieguvumus un ar ko var saskaņotā veidā sasniegt vairākus mērķus. Tajās nepieļauj balasta aktīvu rašanos un ievēro principus “nekaitēt” un “nevienu neatstāt novārtā”, kā arī ilgtspējas integrēšanas pieeju, kas ir Eiropas zaļā kursa pamatā.

Or. en

Grozījums Nr. 9

Regulas priekšlikums

5. pants – 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

Komisija uzrauga 1. punktā norādīto priekšnosacījumu izpildi pirms Mehānisma līdzekļu izmaksāšanas labuma guvējiem un visā no Mehānisma sniegtā atbalsta periodā, pienācīgi ņemot vērā jaunāko paplašināšanās dokumentu kopumu. Komisija var pieņemt lēmumu, kurā secināts, ka daži no šiem priekšnosacījumiem nav izpildīti, un, jo īpaši, aizturēt 21. pantā minēto līdzekļu izmaksāšanu neatkarīgi no tā, vai ir izpildīti 16. panta 3. punktā minētie maksājuma nosacījumi.

Grozījums

2. Komisija uzrauga 1. punktā norādīto priekšnosacījumu izpildi pirms Mehānisma līdzekļu izmaksāšanas labuma guvējiem un visā no Mehānisma sniegtā atbalsta periodā, pienācīgi ņemot vērā jaunāko paplašināšanās dokumentu kopumu. Komisija var pieņemt lēmumu, kurā secināts, ka daži no šiem priekšnosacījumiem nav izpildīti, un, jo īpaši, aizturēt 21. pantā minēto līdzekļu izmaksāšanu neatkarīgi no tā, vai ir izpildīti 16. panta 3. punktā minētie maksājuma nosacījumi. ***Labuma guvējiem ir iespēja novērst trūkumus, lai izpildītu priekšnosacījumus, ļaujot tiem pēc pozitīva Komisijas lēmuma piekļūt līdzekļiem.***

Or. en

Grozījums Nr. 10

Regulas priekšlikums

8. pants – 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

Visu Mehānisma ietvaros finansēto un iepirkto piegāžu un materiālu izcelsme ir jebkurā no 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajām valstīm, izņemot gadījumu, kad

Grozījums

3. Visu Mehānisma ietvaros finansēto un iepirkto piegāžu un materiālu izcelsme ir kādā no 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētajām valstīm, izņemot gadījumu, kad

piegādes un materiālus nevar ar
saprātīgiem nosacījumiem iegūt nevienā no
šīm valstīm. Papildus tam piemēro
6. punktā izklāstītos noteikumus par
ierobežojumiem.

piegādes un materiālus nevar ar
saprātīgiem nosacījumiem iegūt nevienā no
šīm valstīm. ***Šādā gadījumā iepirkumam
būtu jāatbilst pašreizējiem un
turpmākajiem ES noteikumiem par
pienācīgu pārbaudi piegādes ķēdēs.***
Papildus tam piemēro 6. punktā izklāstītos
noteikumus par ierobežojumiem.

Or. en